

Juubeliaasta 101 pesakasti

Eesti Vabariik tähistab tänavu oma iseseisvuse 100-ndat aastapäeva. Sündinud 24.veebruari 1918, taasiseseisvus Eesti 20. augustil 1991 peale aastatepikkust Nõukogude okupatsiooni. Et sellesama okupatsiooni eest pääseda, põgenesid paljud eestlased Teise Maailmasõja ajal Eestist, muuhulgas ka Sveitsi, ja lõid Luzernis Sveitsi Eesti Seltsi. Viimatimainitu ei tegele mitte ainult eesti keele ja kultuuri viljelemisega, vaid hoolib ka Sveitsi loodusest.

Lugu algab Vladimir Kukega, toonase maailmameistriga laskmises, kes 1946. aastal Eestist Sveitsi emigreerus. Lühikese ajaga selgitas ta välja paljude teiste Sveitsi tulnud eestlaste aadressid ja organiseeris siinsete eestlaste esimese kohtumise. See oli veebruaris 1947 Kastanienbaumis, Luzerni kantonis. Sveitsi Eesti Seltsi (SES) ametlik loomine leidis aga aset kuus aastat hiljem, 1953, eesmärgiks Sveitsis elavad eestlased omavahel kokku viia ja viljeleda eesti keelt ja kultuuri, olles kaugel eemal kodumaast, mis nüüd raudse eesriide taga oli. Äsjaloodud Sveitsi Eesti Seltsi presidendiks valiti Vladimir Kukk, kes oli selles ametis järgnevad 20 aastat.

Käesoleva aasta veebruaris sai Eesti Vabariik 100-aastaseks, ja viimased 27 aastat on ta jälle vaba olnud. Sveitsi Eesti Selts tähistas äsja oma 65. sünnipäeva. Seltsi ülesanded on samaks jäänud, rohkem kui kunagi enne on tal aga nüüd ka saadiku funktsioon: seda väikest kummalise keele ja põhjamaise kultuuriga maad sveitslastele lähemale tuua.

Hetkeseisuga elab Sveitsis umbes 500 eestlast, kellele Sveits on ühel või teisel põhjusel saanud uueks koduks. Eesti Vabariigi juubeli puhul otsustas SES, et tahab seepärast Sveitsile midagi vastu anda. Nii tekkis mõte ehitada sajale väljasuremisohus olevale linnule pesakastid. Koostöös Sveitsi looduskaitseühinguga „Birdlife“ valisid eestlased välja kaks ohustatud linnuliiki, kellel abi vaja: aed-lepalinnu ja väänkaela. Nii, nagu on maailmas vähe eestlasi, on ka nimetatud linde vähe järele jäänud; ja nii nagu kõikide väikerahvaste püsimiseks on vaja pingutusi teha, nii on pingutusi vaja ka aed-lepalinnu ja väänkaela edasikestmiseks. Ja nii nagu Sveitsist on saanud paljudele eestlastele uus kodu, pakub nüüd SES siinsetele ohustatud linnuliikidele uue ja turvalise „kodu“.

Käesoleva aasta märtsis riputatigi eesti puumeistri käe all valminud sada pesakasti, igal ühel annetaja nimi, üles Baseli ja Tessini piirkondadesse. Viimatimainitud regioonid on ainukesed, kus veel nimetatud linde esineb – jääb üle ainult loota, et aed-lepalind ja väänkael uued „korterid“ omaks võtavad.

Kuna mitte ainult Eestil ei ole juubel, vaid ka SES sel aastal soliidsele ikka jõudis, riputati 8. detsembril üles veel üks pesakast – sedakorda Kastanienbaumi, kus SES kunagi loodi. Ka see 101. hoole ja armastusega meisterdatud puumajake saab loodetavasti mõne aed-lepalinnu pere koduks, jäädes samal ajal meenutama Sveitsi Eesti Seltsi aastapäeva ja sünnilugu - vastav tahvel on pesakastil nähtaval kohal olemas -, ning seda väikest maad Põhja-Euroopas, kes uhkusega vaatab tagasi oma saja-aastasele iseseisvusele. Üritusel olid kohal SESi eestseisuse endised ja praegused liikmed – ning Vladimir Kuke tütar oma abikaasaga. Loo kajastus jõudis ka Luzerner Zeitung'i [pühapäevasesse väljaandesse](#).

Mirjam Loertscher

Sveitsi Eesti Seltsi President

9. detsember 2018